

Tervek, cipők, dobozok

Növekvő teljesítmények a ktsz-ekben

Félesztendei munkát tettek mérlegre az elmúlt hetekben a szegedi üzemek. Köztük a kisipari szövetkezetek is, amelyek termelése egyre jelentékenyebb arányt képvisel. Az alábbiakban arról számolunk be, hogyan zárta első hat hónapját három szegedi kisipari szövetkezet.

A Szegedi Tervező Szövetkezet idestova másfél évtizedes múltja tekinthet viszsza. Magasépítési tervezés s mélyépítési középülettervezés a profilja ennek a 121 tagot számláló kollektívának. A mérnökök, technikusok társulása eredményesen munkálkodott az első fél évben, 5 millió forint tervezési árbevételt mutat a hat hónap mérlege, ez lényegesen — 750 ezer forinttal — magasabb a múlt év azonos időszakának eredményénél.

Most érik be a korábbi létszámfelesztés gyümölcse — ezt a magyarázatot adják a szövetkezetiek. A fiatal, ambíciós muszákiak — 31 év az átlagéletkor — mind sikeresebben oldják meg feladataikat. Amit más tervezők nem vállalnak a kis volumen miatt, ők arra is vállalkoznak. Ilyen értelemben betöltik azt a rugalmasalkalmazkodó szerepet is, amit egy szövetkezetnek általában be kell tölteni. De nagyobb munkák tervtervezésére is sor kerül a Lenin körüti új üzemházban. Például az Április 4. úti iskolabővítés terveit, tantermeket és új tornacsarnokot is papírra „álmodtak” a tervkészítők. Munkájuk 20 százaléka szegedi rendeltetésű, sokat dolgoznak vidékre, a DEMÁSZ, a MÁV és az OTP volt legnagyobb megrendelőjük az elmúlt időszakban. Érdekes, hogy a jászberényiek szinte „házi”-tervezőként tartják számon a szegedieket, a korábban tervezett és már felépült lakótelep után most művelődési házat, sportcsarnokot, társasházakat is tervezetnek velük.

Az Április 4. Cipő- és Papucs-készítő Szövetkezet jelentősen növelte termelését az elmúlt időszakban. Nyolcvanhatezer pár cipő és 82

ezer pár papucs került ki a szövetkezeti műhelyekből. Huszonhat és fél millió forintot értékesítésük 2 millió forinttal magasabb, mint az elmúlt év megfelelő időszakában. Exportra 9 millió forint értékben szállítottak termékeikből. Számtalvan a lakosság részére végzett szolgáltatásuk; cipőjavításból 1,2 millió forint volt a bevételük.

A piaci helyzet, a növekvő igények egyaránt megkövetelik a gyártmányfejlesztést. A hat hónap alatt 360 új modellt készítettek a cipészszövetkezetben. A hagyományos marhabőr bőr mellett egyre több hazai és import lakkbőrt is felhasználnak, sima és préselt kivitelben. A divatnak is megadják a magáét, alkalmazák a különböző csatokat és díszítőelemeket.

A szövetkezet szegedi férficipő- és papucsaküzletében igyekeznek bőséges választékot biztosítani, az itt nyert tapasztalatokat jól hasznosítják a további modeltervezésnél. Az év hátralévő részében még 40 ezer pár cipőt szállítanak exportra, a belkereskedelemnek 74 ezer párat adnak át. Emelkedik a papucs-termelés, mintegy 120 ezer pár papucs kerül ki a következő fél évben a szövetkezeti műhelyekből.

A Csongrád megyei Papírfeldolgozó Ktsz is növelte termelését a korábbiakhoz viszonyítva. Dobozkészítőik 8 millió 79 ezer forint értékű termeltek meg, jóval többet, mint a tavalyi év első felében, amikor 6 millió 352 ezer forint volt ennek a legnagyobb részlegének a teljesítménye. A könyvkötészet eredménye ugyan valamivel alatta marad a tavalyinak, nőtt viszont ezen belül az exportjellegű tevékenység. A szegedi ktsz ugyanis — a külkereskedelem közvetítésével — orosz, angol és francia nyelvű könyvek bekötésével is foglalkozik.

A termelésemelkedést belső létszámnövelés nélkül érték el a papírfeldolgozóban. Ugyanakkor ötven be-

dolgozót foglalkoztatnak — szegedi lányokat, asszonyokat. A negyedik ötéves terv során ezt a számot mintegy hetvennel növelni akarják még. Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Makón — és most már Óföldre is — vannak részlegei a ktsz-nek. Tervük, hogy minél előbb megfelelő szociális ellátást biztosítsanak szegedi központi telepükön. Az ott levő lakás megváltására már be is fizettek 349 ezer forintot a tanácshoz, s most azt várják, hogy a lakókiöltözése után fürdő-, öltöző- és ebédlőhelyiség is jusson a szövetkezeti dolgozóknak.

S. M.

Szöveg nélkül

Vendégmarasztaló

Vendég-szerető ország vagyunk. Ez a hírnök járja a világot. A magyar konyha, az idegen — valahonnan a nomád múltból bennünk rekedt — önkéntelen megbecsülése mindenki számára emlékeztetés marad, aki jó szívvel járja az országot, akár Szegedet is. Vendég-szeretőtünket a hivatal is segíti. Hiába, a külföldi még devizát is hagy nálunk. Itt kell tehát tartani a lehető legtovább. Így aztán feltaláltuk a „táblátlan-ságot” is, vendégmarasztalóul.

Ki ne látná a színház sarkán sorakozó külföldi autókat. Valamerre kanyarodniuk kellene, ha csak nem akarnak besétálni a sétány fájának hívére. És ők nem akarnak. Az istennek sem. Állnak, kanyarodási szándékukat nem jelzik, mert nem tudják, merre az út Makó, Románia felé. Olykor három, olykor öt-tíz perc, míg végre útbaigazítást kapnak, ha egyáltalán megértik. Pedig csak egy jókora tábla kellene a szemközti oldalra, a sétány szélére, amely eligazítaná őket.

A napokban akadt egy vállalkozó szellemű szegedi,

aki egy órára kiállt a Lenin körút elejére, a hajóállomáshoz. Számtal és irányított. Pontosan 22 külföldi autó kereste a Makó felé vivő utat a hajóállomásmátnál. Volt köztük svéd, nyugatnémet, cseh, francia jelzésű.

A vendégmarasztalás, úgy látszik, nem mindig és nem feltétlenül a vendég-szeretet jele. Mert így vendéget marasztalni, aligha kelti jó hírlunkat a világban. Hiszen az elemi udvariasság, no meg a világ valamennyi forgalmas városának példája is mást diktálna. Tehát táblákat. Jól látható és nagy irányjelző táblákat. A városron vezet keresztül a nemzetközi főútvonal, az E-5-ös, és itt csatlakozik hozzá a makói, Romániába és Bulgáriába vezető, most már szintén nemzetközivé vált út. Elkélne tehát az irányítás. Annál is inkább, mert a hiábavaló útkeresés bosszankodásával Szegeden töltött kényszerű fél óra semmiféle haszonnal nem jár. Sem a vendégnek, sem a városnak.

Sz. I.

Tüzelőről — nyáron

A mostani meleg napokban sokan gondolnak már a tére, és felkeresik a TÚZÉP-telepeket. A kiszolgálás azonban nem folyamatos. Sorbaállnak a vásárlók, sorbaállnak a fuvarosok is. Várják a rakodást, az indulás pillanatát. Vajon miért rabol el ennyi időt a tüzelővásárlás?

A rókusi pályaudvari TÚZÉP-telep szénhegyei, farakásai láttán minden aggodó szegedi megnyugodhat: tüzelő bőségesen van. Arra, hogy mégis mi az oka a fennakadásnak, Maróti Sándor telepvezető adta meg a választ.

Az utóbbi két-három évben egyre több szó esik arról, hogy a szilárd tüzelőanyagok háttérbe szorulnak. Az olaj, a gáz mellett azonban változatlanul szükség van a szénre és a fára. Szent egy kevesebbet szállítanak el a telepekről, fát viszont több ember vásárol, mint korábban. A rókusi telepen például az idén a második negyedévben 1190 mázsával többet adtak el, mint tavaly ugyanebben az időszakban. Emiatt a TÚZÉP dolgozói gyakran napi tíz órát is munkában töltnek, a fuvarosok szombaton, vasárnap is szállítják a tüzelőt. Reklamáció a késésért természetesen ennek ellenére is akad. A hosszabb várakozásnak oka az is, hogy a telepen csupán két fűrészgép dolgozik, 6—16 óráig, melyek feldarabolják a hosszú fákat szállítás előtt. Előfordult, hogy nem széles hasábok vannak a vagonban, hanem keskeny dorongfák. Ezek elfűrészelése pedig több időbe kerül. Ilyenkor várakozik a vásárló, a fuvaros, és miattuk a következők is később indulnak el a rakományval.

Az idővesztés azonban megterül pénzben, hiszen míg a telepen 2,30-ért fűrészelnek egy mázsa fát, házánál ezért a többszörösét kérik el a maszekok. Maga a szállítás ritkán okoz gondot, fennakadást. Nyolcvan-száz magánfuvaros

viszi a tüzelőt a város különböző pontjaira. Némi konkurrenciát csupán a VO-LÁN négy-öt autója jelent, ezek általában elsőbbséget élveznek a lovaskocsikkal szemben. Ennek ellenére a megvásárolt tüzelő, építőanyag háromnegyed részét magánfuvarosok viszik el a telepről.

A felsorolt okok érthetőek. Mégis, nem lehetne egyet, a legfontosabbat megszüntetni? Mondjuk úgy, hogy nem csupán két, hanem három, s ha kell, több fűrészgépet dolgoztatnának a TÚZÉP-telepen. Így időt nyernének a vásárlók, a fuvarosok — és talán a telep munkásai is.

Ch. A.

NAPI KISLEXIKON

az óráról

Az óra időmérő műszer, rendeltetése nagyobb időszakok felosztása kisebb egységekre. (Például: egy nap felosztása órákra, percekre és másodpercekre.) Használatos időtartamok mérésére is. (Stopper-óra.)

● Története?

Kezdetben időmérésre nap-, víz-, homok- és tűzórát használtak, az óra története tulajdonképpen a mechanikus órák megjelenésétől számítható (1300 körül), amikor is először készítették kerekese órát. Újabb szakaszt jelentett az 1400-ban feltalált rugós óra, majd az 1510-ben, Peter Heinlein nürnbergi lakatos által elkészített hordozható óra. (A nürnbergi tojás.) A fejlődés rohamos volt, Huygens 1674-ben feltalálta a hajszálrugót, Hook 1676-ban a horgonygátszerkezetet (ankeróra), 1695-ben pedig az angol Tompion a hengerjáratot (cylinderóra). Graham 1715-ben találta fel az ingaóráknál még ma is használatos gátszerkezetet, ugyancsak ő használt először hőkompenzált ingát is. Philipp 1842-ben találta fel az azóta is alkalmazott remontoire felhúzó szerkezetet. A 19. század második felétől már minden találmány a pontosság növelését és a méretek csökkentését szolgálta.

● Fajtái?

A 20. században az órák ipari felhasználása következtében igen jelentős szempont a pontosság, ez a követelmény újabb típusok születését eredményezte. A hagyományos órákhoz tartoznak a súly- vagy rugómeghajtású mechanikus órák, amelyek inga vagy billegő (balansz) szabályozókkal működnek. Ezen az elven alapsznak az úgynevezett átmeneti típusú óraszerkezetek is, amelyek elektronikus meghajtású mechanikus órák. A „jövő órája” (mert egyben a legpontosabb is) az úgynevezett kvarcóra és az atomóra. Mindegyik típusnak számtalan változata ismeretes.

● Pontosság?

A hagyományos és az átmeneti órákkal elérhető maximális pontosság plusz—mínusz 8 másodperc eltérés 30 nap alatt. Kereskedelmi forgalomba csak a szigorú előírásoknak megfelelő órák kerülhetnek.

Lázár Ervin

Zuhanó-repülés

12.

— Mit mondtok? — kérdezték tőle a lányok.
— Mit mondhat? — felelte a lány. — Hülyeskedik. — És a szeme sarkából élesen Csapóra nézett. Csapó napszemüvegben állt a föld szélén. Mosolygott.
Munka után útba ejtette a juhászt.
— Haragszik, papa?
— Miért haragudnék?
— En ijesztettem meg a birkákat. A repülővel.
A juhász dühös lett.
— Jobb dolga is lehetne! Egész délután csak remegek az ijesztéstől.
— Ha behajlt, beugorhatna a kocsmába.
— NE magát följelentem — mondta dühösen a juhász —, megemegyek az igazgatóhoz.
— Oda ráér holnap is. Ma már úgysem jut be. Szóval bejöhete a kocsmába.
Nevetett.
— Mi a fenét vigyorog?
— A sofőr mit akart?
— Gyapjút.
— Főleg őt akartam megijeszteni.
— Hát, az meg is ijeszt! — mondta a juhász, és elmosolyodott. — Úgy elvágódott, mint a pinty!
— Azért egy kicsit a birkákat is meg akartam ám ijeszteni.
— A fene egye meg magát — mondta a juhász. Csóválta a fejét és nevetett.
— Akkor bejön?
— Minden birkáért egy fröccs — mondta a juhász.
— Hát, ha bírja — nevetett Csapó.
A juhász elég hamar berugott, Csapó nevetve bízta rá a többiekre, az órájára nézett és elment.
— Légy szíves helyettem is — mondta neki Pálkás.
Hazament borotválkozni. Szerette az arcán a

fehér habot, mindig jókedvre hangolta.

Tizkor elindult.

Az ajtó előtt egy kislány állt: Kovács Ági.

— Az ág — mondta, és Csapó felé nyújtotta a tisztafaágat.

Csapó elképedve állt az ajtó előtt, pár percig mozdulni sem tudott. A kislány közben elszaladt.

— A hétszentségit — káromkodott Csapó. Bement, nézegette: hová tehetné az ágat. Belerakta a bőröndjébe. Szomorú lett, de azért elindult az ökök felé.

Másnap tíz óra felé szél kerekedett. Le kellett állniuk, a gépeket cövekekhez kötözték. Kocsis káromkodott, hogy megint kevesebb lesz a kereszt. „Állítsd el a szelet” — mondta nagyvonalú kézmőszakkal Pálkás, aki határozottan élvezte, hogy most jó darabig háborítatlanul heverhet a szalmakazal szélvédett oldalán.

— Hát ez sohasem áll el — mondta nem sokkal később Csapó —, én beugrom a pusztára.

— Jó, csak azért iparkodj vissza, Hirtelen jött szél, hirtelen is áll el.

Fél órája heverték szótlanul a kazal tövében. Pálkás el is aludt, amikor egyszerre csak egy kisgyerek futott a géphez.

— Hát ez meg kicsoda? — nézte Bíró, s erre előtűnt meg egy gyerek, s megint újabbak.

Főlkelt, kinézett a szalmakazal mögül.

— Hű, de jó kis spinkó! — mondta Huszár.

— A verebesi tanítónő — tette hozzá később. — Valami Krisztina...

Körüldöntgák a lányt — még Pálkás is felébredt —, csak Bíró maradt távolabb. Kecses, könnyed lány volt Fehér Krisztina, s a mozgásában volt valami tétova, annyira idegen minden agresszivitástól, hogy Bíróban nyomban rokonszenvet keltett.

A lány elnézést kért, hogy ide tolakodtak, de a gyerekek nem nyughattak, hallották, hogy itt két repülőgép van.

— Na, melyiktek akar pilóta lenni? — kérdezte Huszár a gyerekektől.

— En! — zúgták rá kórusban, valamennyien.

A lányok is.

— Akkor hát a pilótákból elege lehet — mondta Bíró a lányoknak.

Krisztina rámosolygott.

— Nagyon kedves kis gyerekek. Nem is hiszi.

Valami szomorú is volt ebben a lányban, de az se tolakodóan — mint ahogy semmi sem volt rajta tolakodó, de még erősen rajzolt sem,

— Maga itt nagyon egyedül lehet — mondta neki Bíró.

A lány meglepődött a hangra, először nem tudta mire venni, de mikor Bíróra nézett, tudta, hogy ebben a pár szóban semmi rossz szándék nincs. A medveszerű emberből sugárzott a magány és sugárzott a szeretet.

— Csak néha — mondta. — A gyerekek sok mindenért kárpótolnak. Csak, tudja, nagyon kell szeretni őket. Azt hiszem, ez a titka.

— Sok mindennek ez a titka — mondta Bíró.

Átjárta ez a lány. Sohasem hitte, hogy valaha még az életben ilyen hatással lesz rá egy nő. Mintha megtisztult volna.

Sokáig beszélgettek, Krisztina kedves volt, szinte simogató.

— Látja, az ember soha nem tudhat semmit előre. Idejövök a pusztá kellős közepére, és itt megismerkedhetem egy ilyen emberrel, mint maga.

— Miért, milyen ember vagyok?

— Hát rendes — mondta magától értetődő egyszerűséggel a lány.

Bíró összehúzta magát, kidagadtak a rágóizmai.

— Megbántottam? — kérdezte ijedten Krisztina.

— Á, dehogy — rázta a fejét Bíró. — Az jutott eszembe, hogy egyszer a fiam is megkérdezte: ugye, apu, te nagyon rendes ember vagy?

— Hány éves a fia?

— Hát.

— Akkor jövőre már taníthatnám.

— A lányom tizenkét éves — folytatta Bíró.

Látszott rajta, hogy kínlódik. A lány tudta, miért kezdett hirtelen a családjáról beszélni. Saját maga miatt. Nem Krisztina miatt — ez eszé ágába sem jutott. Olyan volt a medveszerű ember, mint egy kőszobor: kemény és szenvedő.

Aztán a gépet mutogatta a lányoknak.

— Ha akarja, repülhet velem egyet — mondta —, ha ellát a szél.

A szél ekkor már gyengült, Kocsis ügyködött a szélmérővel, és bemondta az erősséget.

A szalmakazal mögül hirtelen előtűnt Csapó. Aktatáskát lóbált a kezében, bőrzekéjét a vállára akasztva hozta. Megállt szemben Fehér Krisztinával. A lány ijedten, meg-megránduló szájjal nézett rá.

— A kollegám, Csapó Gyula — mondta Bíró.

— Ismerjük egymást — mondta halkán a lány.

(Folytatjuk.)